

MUZEUL LINCOLN DE LA TEATRUL FORD, WASHINGTON

ADRIAN-SILVAN JONESCU

După ce a vizitat marile muzee naționale de pe Mall — cel de Istorie Americană, cel de Istorie Naturală, Galeria Națională, cel de Artă Africană, cel al Artelor și Științelor, cel al Aerului și Spațiului, Muzeul Hirshhorn cu parcul său cu sculpturi și, în sfârșit, „Castelul” (vechiul sediu al lui Smithsonian Institution) — turistul cultural, prin Washington, D.C., trebuie să aleagă, fără ezitare, Teatrul Ford. Acolo va găsi reunite, într-o perfectă interdependență, artele spectacolului cu artele vizuale și cu istoria dramatică a unei singure serii.

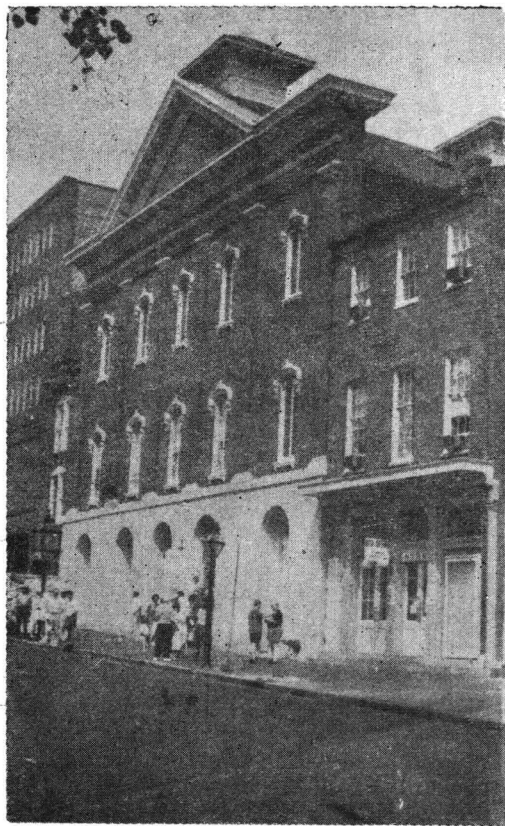
Teatrul Ford este un personaj în sine, un personaj istoric care are ce povesti despre lunga și zbuciumata sa existență.

Clădirea fusese inițial o biserică baptistă, construită în 1833, închiriată în toamna anului 1861 de John T. Ford, conducătorul unei companii teatrale din Baltimore, care, datorită succeselor repurtate și a beneficiilor substanțiale obținute în acea localitate, hotărâse să se mute în capitala federală. Vodevilurile ușoare și spectacolele muzicale au și aici mare căutare, mai ales în acea vreme de început a Războiului Civil, când orașul era plin de militari dornici să se veselească înainte de a pleca pe front. Dar clădirea este mistuită de incendiu pe 30 decembrie 1862, la aproape un an de la inaugurare. Ford nu era însă omul care să se dea bătut: reconstrucția teatrului este începută pe 28

februarie 1863 și, după exact șase luni fără o zi, pe 27 august, era jucată prima piesă pe noua scenă și în sala modernizată. În următorii doi ani sunt date 495 de reprezentații de succes.

Pe 9 aprilie 1865, generalul Robert E. Lee, comandantul trupelor Confederației Sudiste, capitulează în fața generalului nordist Ulysses Simpson Grant, la Appomattox Court House, în Virginia. Războiul Civil luase sfârșit. Părea că se va așterne liniștea și pacea peste statele Uniunii reîntregite. Dar, peste cinci zile, liniștea avea să fie sfâșiată de un trăsnet: președintele Lincoln asasinat.

În seara zilei de 14 aprilie, la Teatrul Ford se juca o comedie menită să descrețească toate frunțile — „Vărul nostru american”. Lui Abraham Lincoln îi plăcea foarte mult teatrul și participa adesea, cu bucurie, la spectacole. Pe la orele 20,30 luase loc în loja prezidențială împreună cu soția sa, Mary Todd Lincoln și invitații lor, maiorul Henry Reed Rathbone și logodnica acestuia. (Inițial fusese poftit generalul Grant, comandantul trupelor federale, proaspătul învingător al lui Lee, dar acesta trebuise să plece din oraș în chiar acea după-amiază.) La orele 22,15 ușa lojei este dată de perete și actorul John Wilkes Booth, un fanatic al cauzei sudiste, îl împușcă în cap pe Lincoln, cu un mic pistol derringer. Încercând să își facă loc și să scape de maiorul Rathbone care îi ținea calea, îl rănește la

Clădirea Teatrului Ford

brațul stâng cu un cuțit, după care escaladează balustrada lojei și sare pe scenă. În cădere, pintelul i se agăț de steagurile care decorau balconul, se dezechilibrează și-și fracturează piciorul stâng. Parcurgând scena, schiopătând, are totuși tăria să strige, cu glasul puternic și modulat al actorului de dramă — „*Sic semper tyrannis*” — agitănd, în același timp, în chip teatral, pumnalul însângerat deasupra capului. Apoi fuge prin culise la ușa din spate a teatrului unde îl aștepta un cal înșeuat cu care dispare în noapte.

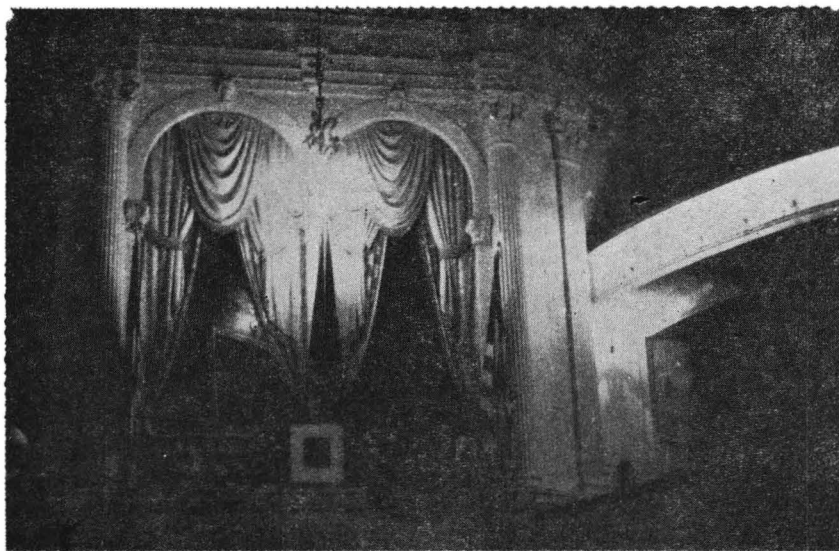
Președintele Lincoln primește primul ajutor de la tânărul medic Charles Augustus Leale care, aflat în sală, urcă imediat în lojă și cercetează rana. Dându-și seama că aceasta este mortală, propune asistenței să îl scoată pe președinte din teatru. Lincoln este dus, în stare de inconștiență, peste drum, în casa croitorului William Petersen, unde

este întins, în diagonală, într-un pat prea mic pentru înălțimea sa. Acolo va muri, la ora 7,22 a dimineții următoare. În acea zi teatrul este închis pentru investigații, iar spectacolele suspendate pe toată perioada procesului conspiratorilor. După execuția lor, Ford reia stațiunea, pentru scurt timp. Guvernul închiriază clădirea, iar în 1866 o cumpără pentru a o transforma în birouri federale. Funcționează astfel timp de 27 de ani până când, din cauza proastei întrețineri, în 1893, toate cele trei etaje se prăbușesc. Trec alți 38 de ani în care spațiul este folosit ca depozit. În 1932 își primește, în sfârșit, destinația ce i se cuvenea: este instalat Muzeul Lincoln, folosindu-se obiectele fabuloasei colecții strânse de pasionatul Osborn Oldroyd (aduse de proprietar în Capitală încă din 1893 și achiziționate de guvern în 1926). Între 1960 și 1968 clădirea este restaurată, cu mare rigurozitate, în forma inițială și redevine teatru. Fotoliile de lemn, capitonate cu pluș grenă, candelabrele cu lumină caldă, blândă, loja prezidențială cu decorul ei neoclasic, cu pilaștrii și colonete angajate, draperiile grele, faldurile steagurilor cu dungi și stele de pe balustradă și portretul litografiat al lui George Washington prins între ele sunt la fel ca în 1865. Bineînțeles, toate sunt replici — cu excepția unei canapele aflată în loja lui Lincoln. Sala este destul de mică și seamănă cu cea a Teatrului Odeon din București.

Pe scena Teatrului Ford evoluează trupe de tineri actori americani, punând în scenă piese din repertoriul clasic și modern. O piesă de mare succes, jucată stagiuni întregi cu sală plină, este „Poveste de Crăciun”, dramatizare după Charles Dickens.

În subsol se află muzeul închinat memoriei lui Abraham Lincoln, cu accent pe ultimele zile din viața lui și seara fatală. Sunt adunate acolo piese prețioase pentru istoria Americii, unele făcând parte dintre corpurile delictate folosite la procesul conspiratorilor, altele din seria obiectelor strânse de amatorii de curiozități: redingota și paltonul purtați de președinte pe 14 aprilie —

Loja prezidențială de la Teatrul Ford, reconstituită pentru a arăta exact ca în seara de 14 aprilie 1865, când a fost asasinat președintele Abraham Lincoln

cel din urmă cu mâneca sfâșiată de colecționarii de suveniruri, o bucată din manșeta cămășii sale, perna pătată de sânge, pe care și-a sprijinit capul în casa scriitorului Petersen, de vizavi de teatru, șuvițe de păr, fragmente în-sângerate din dantela rochiei soției sale, ușa originală a lojei prezidențiale, bucăți de crep negru cu care a fost acoperit catafalcul, cocarde de doliu purtate în ziua funeraliilor, cizma lui Booth tăiată de doctorul Samuel Mudd pentru a-i îngriji piciorul fracturat în timpul escaladării balustradei lojei, pistolul deringer folosit de asasin, carabina Sharps cu care acesta s-a apărut de urmăritori baricadat într-un hambar, unde a fost ucis, jurnalul său zilnic, cătușele și cagulele prutate în timpul detenției de ceilalți conspiratori, până în ziua execuției. Fotografii, tăieturi din ziare, afișe, litografii, vin să completeze imaginea profundei dureri încercată de națiune la aflarea vestii morții președintelui.

Prin destinul său tragic, Lincoln a fost unul dintre oamenii cei mai por-

tretizați ai epocii sale, atât în viață cât mai ales după trecerea în eternitate. Într-un colț al sălii se află mai multe portrete ale sale, pictate sau sculptate. Se remarcă masca făcută în timpul vieții, pe 31 martie 1860, și mulajul mâinilor, luat pe 26 mai același an, de sculptorul Leonard Volk, în vederea realizării unei lucrări în marmură; apoi busturile și proiectele de monumente făcute de Augustus Saint Gaudens, Daniel Chester French, James Earl Fraser, Vinnie Ream, și alții.

Pe o placă de granit cenușiu, prinsă pe un perete în axul sălii, este dăltuită silueta lui Lincoln alăturată unei scări gradată lângă care fiecare vizitator își poate măsura înălțimea în comparație cu aceea a ilustrului înaintaș — joc fascinant pentru toți americanii stăpâniți de sentimentul istoriei care, astfel, au prilejul să se fotografieze cu marele președinte, intrând mai bine în comuniune cu el și cu epoca plină de eroism în care a trăit.